

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 477/2017
02.03.2017. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Катарине Манојловић Андрић и Бранислава Босиљковића, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Марија Китаровић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Високи савет судства, коју заступа Државни правобранилац, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3372/15 од 07.10.2016. године, у нејавној седници већа одржаној 02.03.2017. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА ревизија тужиље и **ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 3372/15 од 07.10.2016. године, у ставу другом изреке, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена да, поред досуђеног износа од 70.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 15.09.2015. године до исплате, плати тужиљи на име душевних болова због повреде права на правично суђење износ од још 30.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 15.09.2015. године до исплате, у року од 15 дана од дана пријема пресуде.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 3372/15 од 07.10.2016. године, у ставу трећем изреке, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена да, поред досуђеног износа од 170.286,00 динара са законском затезном каматом почев од 15.09.2015. године до исплате, плати тужиљи на име трошкова парничног поступка још 47.964,00 динара са законском затезном каматом почев од 15.09.2015. године до исплате, у року од 15 дана од дана пријема пресуде.

У преосталом делу ревизија се **одбија као неоснована**.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиљи на име трошкова ревизијског поступка исплати износ од 41.500,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 856/14 од 15.09.2015. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље, па је обавезана тужена да тужиљи исплати на име накнаде штете због повреде части износ од 250.000,00 динара, због повреде угледа износ од 250.000,00 динара и због повреде права личности износ

од 250.000,00 динара, све са законском затезном каматом почев од 15.09.2015. године до коначне исплате, у року од 15 дана од дана пријема пресуде. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужили на име трошкова парничног поступка исплати износ од 218.250,00 динара, са законском затезном каматом од 15.09.2015. године до исплате, у року од 15 дана од дана пријема пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3372/15 од 07.10.2016. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П1 856/14 д 15.09.2015. године, исправљена решењем истог суда П1 856/14 од 30.10.2015. године, у делу става првог изреке, па је одбијен тужбени захтев тужиле да се обавезе тужена да плати тужили на име накнаде нематеријалне штете, и то: због повреде части износ од 250.000,00 динара и због повреде угледа износ од 250.000,00 динара, све са законском затезном каматом почев од 15.09.2015. године до исплате, као неоснован. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у осталом делу става првог изреке, тако што је обавезана тужена да плати тужили на име повреде права на правично суђење износ од 70.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 15.09.2015. године до исплате, док је у преосталом делу захтев тужиле за износ од још 180.000,00 динара са припадајућом законском каматом одбијен, као неоснован. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу другом изреке првостепене пресуде, па је обавезана тужена да плати тужили на име трошкова парничног поступка износ од 170.286,00 динара са законском затезном каматом почев од 15.09.2015. године до исплате, док је у преосталом делу одбијен као неоснован захтев тужиле за износ од још 47.964,00 динара са припадајућом законском затезном каматом.

Против правноснажне другостепене пресуде, тужила је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, непотпуно утврђеног чињеничног стања, погрешне примене материјалног права и одлуке о трошковима.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном постуку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13 – УС, 74/13 – УС и 55/14 - у даљем тексту: ЗПП), па је нашао да је ревизија делимично основана, а делимично неоснована.

У поступку није утврђена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) ЗПП, нити су пред другостепеним судом учињене друге битне повреде на које се у ревизији указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је била судија Другог општинског суда у Београду која није реизабрана за судију одлуком Првог састава Високог савета судства број ... од 25.12.2009. године. Тужили је одлуком Високог савета судства број ... од 14.06.2010. године престала судијска дужност почев од 31.12.2009. године. Приговор тужиле на наведену одлуку је одбијен као неоснован одлуком Високог савета судства, након чега је тужила изјавила жалбу Уставном суду. Одлуком Уставног суда VIII-У 570/11 од 18.07.2012. године усвојена је жалба тужиле и утврђено да у поступку одлучивања о приговору подносиоце жалбе, овде тужиле, није оспорена предпоставка да испуњава услове за избор на сталну судијску функцију. Високи савет судства је, у поступку извршења одлуке Уставног суда, на седници

одржаној 18.09.2012. године, донео одлуку којом је тужиљу изабрао за судију Првог основног суда у Београду и она је 16.10.2012. године ступила на дужност судије.

Тужиља свој захтев за накнаду нематеријалне штете у овом спору заснива на тврдњи да су јој због незаконите одлуке Високог савета судства повређени част, углед и достојанство, да је због неизбора за судију стигматизирана у друштву и у свом непосредном социјалном окружењу, нарочито путем интервјуа и новинских чланака појединих чланова Високог савета судства и надлежног министарства који су се негативно изјаснили о неизабраним судијама доводећи у питање њихову достојност, квалитет рада, стручност и моралне особине, те да је због свега овога претрпела велики стрес, шок и душевне болове, осећај неправде, деградираности, изопштености и егзистенцијалног страха. Тужиља је раздвојила тужбене захтеве за накнаду нематеријалне штете на захтеве због повреде части, због повреде угледа и због повреде права личности, тражећи да јој тужена на име сваке од наведених повреда исплати износ од по 250.000,00 динара.

Закон о раду као матични закон у материји радног права, чије се одлуке супсидијарно примењују и у погледу радноправног статуса судија, не садржи изричито правило о досуђивању накнаде нематеријалне штете због незаконитог отказа. Закон о судијама такође не предвиђа право судије на накнаду нематеријалне штете због незаконитог престанка судијске функције, па се у овом случају примењују општа правила о одговорности правног лица за штету коју проузрокује његов орган из члана 172. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“, бр. 29/78, 39/85 и 57/89 и „Службени лист СРЈ“, бр. 31/93 – у даљем тексту: ЗОО), те правила о накнади нематеријалне штете прописана чланом 200. истог закона. Појам „права личности“ за чију повреду је чланом 200. ЗОО прописано досуђивање правичне новчане накнаде, независно од накнаде материјалне штете као и у њеном одсуству представља синоним за људска права, међу којима је и право на правично суђење и на људско достојанство, односно на част и углед неког лица.

Уставни суд сматра да тужиља има право на накнаду штете због повреде права личности, јер у поступку реизбора судија Први састав Високог савета судства није у складу са стандардима правичног суђења утврдио да било који неизабрани судија, па ни тужиља, не испуњава законске услове за избор на судијску функцију, што је констатовано у Одлуци Уставног суда VIII У- 570/11 од 24.07.2012. године, којом је усвојена жалба тужиље, па је редовни суд везан оваквим правним закључком Уставног суда.

Имајући у виду тежину учињене повреде и чињеницу да је у извршењу Одлуке Уставног суда тужиља изабрана за судију Првог основног суда у Београду, Врховни касациони суд сматра да правична накнада за овај вид нематеријалне штете треба да износи 100.000,00 динара, а не 70.000,00 динара колико је тужиљи досудио другостепени суд. С обзиром на све околности овог случаја, ревизијски суд налази да је у преосталом делу тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете због повреде права личности, односно душевних болова због повреде права на правично суђење, неоснован. Наиме, досуђивање накнаде нематеријалне штете мора бити оправдано не само са становишта индивидуалних већ и друштвених интереса, мора водити рачуна не само о природи повређеног добра већ и о друштвеној сврси због које је накнада установљена, а како је то прописано чланом 200. став 2. ЗОО. При томе, треба истаћи

да је у дугогодишњој пракси српских судова у радном праву нематеријална штета због губитка посла изузетно ретко досуђивана (ако је отказ дат из шиканозних разлога, злоупотребом права и другим малициозним поступцима), чега у конкретном случају нема. Одлука о неизбору судија нема карактер шикане, нити је у поступку избора судија Први састав Високог савета судства злоупотребио своја овлашћења са намером да причини штету неизабраним судијама.

У погледу накнаде нематеријалне штете на име повреде части и угледа, Врховни касациони суд сматра да су тужбени захтеви за ове видове штете неосновани због разлога који су наведени у образложењу побијане другостепене пресуде.

Тужиља је ревизијом оспорила и одлуку о трошковима парничног поступка садржану у трећем ставу изреке побијане пресуде, наводећи да је та одлука неправилна и незаконита, јер је тужиља успела у спору за накнаду материјалне и нематеријалне штете у укупном износу од 1.994.407,82 динара, те је, у складу са овим износом, другостепени суд требало да јој досуди трошкове у укупном износу од 285.536,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате.

Врховни касациони суд налази да су наводи тужиље који се односе на одлуку о трошковима поступка делимично основани. Наиме, тужиља основано истиче да би приликом доношења пресуде којом се поступак окончава требало узети у обзир постигнути успех тужиље у спору, како поводом захтева за накнаду материјалне штете о коме је правноснажно одлучено пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 710/2014 од 09.04.2014. године, тако и поводом захтева за накнаду нематеријалне штете о коме је одлучивано побијаном пресудом. Међутим, тужиља је пре закључења главне расправе пред првостепеним судом, дана 15.09.2015. године, трошкове поступка определила у укупном износу од 218.250,00 динара и ставом другим изреке пресуде Првог основног суда у Београду П1 856/14 од 15.09.2015. године тужена је обавезана да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у траженом износу. Жалбу против наведене првостепене пресуде изјавила је само тужена. Побијаном другостепеном пресудом преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу другом изреке пресуде Првог основног суда у Београду П1 856/14 од 15.09.2015. године, тако што је обавезана тужена да на име трошкова плати тужиљи износ од 170.286,00 динара са законском затезном каматом од 15.09.2015. године до исплате, док је у преосталом делу за износ од 47.964,00 динара са припадајућом затезном каматом захтев тужиље одбијен као неоснован. Из образложења побијане пресуде и начина на који су обрачунати трошкови поступка који су досуђени тужиљи произлази да је приликом њиховог одмеравања другостепени суд имао у виду само делимични успех тужиље поводом захтева за накнаду нематеријалне штете, а не укупан успех тужиље у парници и поводом захтева за накнаду материјалне штете, што није у складу са одредбама члана 153. став 2. и члана 163. став 4. ЗПП. Тужиљи су, дакле, признати трошкови поступка у мањем износу од оног који би јој припадао да је одлука о трошковима донета правилном применом наведених одредаба ЗПП.

Међутим, сагласно одредбама члана 163. ст. 1. и 2. ЗПП, суд о накнади трошкова одлучује на одређени захтев странке у коме се морају определити врста и износ трошкова за које се тражи накнада. Према ставу 3. истог члана ЗПП, захтев за накнаду трошкова странка је дужна да поднесе најкасније до завршетка расправљања које претходи одлучивању о трошковима, а ако се ради о доношењу одлуке без

претходног расправљања странка је дужна да захтев за накнаду трошкова поднесе у предлогу о коме суд треба да одлучи. Тужилца је у трошковнику достављеном суду пре закључења главне расправе пред првостепеним судом определила врсту трошкова за које тражи накнаду и њихов укупан износ од 218.250,00 динара, трошкови у том износу су јој и досуђени првостепеном пресудом на коју се није жалила, те не може у ревизији захтевати да јој се на име трошкова првостепеног поступка досуди већи износ од 286.536,00 динара. Ово стога што се захтев за накнаду трошкова првостепеног парничног поступка у овом случају није могао повећати након закључења главне расправе у ревизији тужилце.

Имајући у виду да би за радње предузете од стране адвоката, трошкове вештачења, таксе за тужбу и првостепену пресуду, с обзиром на постигнути успех у парници, у складу са чланом 153. став 2. и чланом 154. ЗПП, тужилци припадао већи износ трошкова од тражених 218.250,00 динара, али да је Врховни касациони суд, због разлога који су претходно наведени, везан захтевом тужилце истакнутим пре закључења расправе, овај суд је преиначио побијану пресуду у ставу трећем изреке тако што је обавезао тужену да тужилци на име трошкова парничног поступка, поред досуђеног износа од 170.286,00 динара, исплати износ од још 47.964,00 динара са законском затезном каматом од 15.09.2015. године до исплате.

Полазећи од свега изложеног, на основу одредаба члана 416. став 1. и 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у првом, другом и трећем ставу изреке.

С обзиром на делимични успех тужилце у ревизијском поступку, Врховни касациони суд је, на основу чл. 153. и 154. ЗПП, тужену обавезао да на име трошкова ревизијског поступка исплати износ од 41.500,00 динара, као у ставу четвртном изреке.

**Председник већа-судија
Бранислава Апостоловић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић